

Emlékeztető

UNESCO Magyar Nemzeti Bizottság

Közgyűlés

Az ülés időpontja: 2021. április 27. (kedd) 10:00

Az ülés helyszíne: online megbeszélés a VIKI videokonferencia felületen keresztül

Napirend

1. Köszöntés: Dr. Réthelyi Miklós, elnök
2. Főtitkári tájékoztató
  - a.) Beszámoló az UMNB 2019. március 21-i közgyűlése óta eltelt időszakról
  - b.) Az UMNB 2021. évi munkaterve
3. Az UMNB-szakbizottságok elnökeinek beszámolója
4. Beszámoló Magyarország UNESCO Végrehajtó Tanácsban betöltött tagságának (2019-2023) eddigi tapasztalatairól
5. Beszámoló az IFAP (Information for All), az IGBC (Intergovernmental Bioethics Committee) és Világörökség bizottsági tagság tapasztalatairól
6. Az UNESCO-val közösen ünnepelt évfordulók 2021-ben (Cziffra György (1921-1994) zongoraművész születésének 100. évfordulója; Szenes Hanna (1921-1944) költőnő, a zsidó ellenállás hőse születésének 100. évfordulója)
7. Egyebek
8. Zárszó

1. Köszöntés: Dr. Réthelyi Miklós, elnök

Dr. Réthelyi Miklós, az UNESCO Magyar Nemzeti Bizottság elnöke (továbbiakban: az Elnök) 10:02 perckor köszöntötte a közgyűlés jelenlévő résztvevőit, majd megállapította, hogy nincs meg a határozatképességhez szükség létszám, így 10 perc elteltével egy új közgyűlést hirdet meg.

Az Elnök az elhalasztott, második időpontban megnyitotta a közgyűlést és megtartotta köszöntőbeszédét. A köszöntés során elismerését fejezte ki a szakbizottsági titkárok munkájáért, különös tekintettel a rendkívüli körülmények között létrejött idei évi közgyűlés előkészítéséért. Az Elnök beszédében sajnálatát fejezte ki azzal kapcsolatban, hogy 2020-ban a COVID-19 világjárvány okozta helyzet miatt nem volt lehetőség a közgyűlés megtartására, melyre az idei esztendőben is kizárólag online formában kerülhet sor. A köszöntés végén ismertette az előzetesen kiküldött napirendet, egyúttal jelezte, hogy a napirend és a főtitkári tájékoztató (2 napirendi pont) elfogadása az utóbbi után, egyben történik. A felsorolt napirendi pontok kiegészítésére, módosítására nem érkezett javaslat a tagok részéről. A köszöntés végén az Elnök felkérte Dr. Soós Gábort, az UNESCO Magyar Nemzeti Bizottság főtitkárát (továbbiakban: a Főtitkár) tájékoztatójának megtartására.

2. Főtitkári tájékoztató

a.) Beszámoló az UMN B 2019. március 21-i közgyűlése óta eltelt időszakról

Az UNESCO Korm. rendelet hatályba lépése óta eltelt időszak tapasztalatai alapján szükséges a szabályozás megújítása, a bizottsági tagok összetételének egyszerűsítése, illetve rugalmasabbá tétele a Bizottság munkájának hatékonyabbá tételéhez, mely egy új kormányrendelet hatályba lépésével valósítható meg.

A jelenlegi 7 szakbizottság (nevelésügy, természettudomány, társadalomtudomány, kultúra, kommunikáció és információ, világörökség, szellemi kulturális örökség) helyett a Bizottság mellett 3, úgynevezett állandó szakbizottság működne: Szellemi Kulturális Örökség Magyar Nemzeti Bizottság (SZKÖ MNB), MAB Magyar Nemzeti Bizottság (MAB MNB), Geopark Magyar Nemzeti Bizottság (Geopark MNB). (A Világörökség Szakbizottság a Miniszterelnökség javaslatára kikerül az UMN B keretei közül és külön rendelet szabályozza majd).

Kormányközi bizottsági tagságok: beszámolók külön napirendi pont alatt.

Magyarország tagsága az UNESCO Végrehajtó Tanácsában (2019-2023): lásd Turóczy László nagykövet úr beszámolóját. Az UNESCO Általános Konferenciájának 40. ülészakán született döntés értelmében Magyarország a Végrehajtó Tanács (továbbiakban: VT) tagja lett a 2019-2023 közötti időszakra. A tagság kezdete óta megtartott ülészakok:

208. ülészak (2019. november 29.); 6. rendkívüli ülészak (2020. június 8-9. - virtuális keretek között); 209. ülészak (2020. június 29. és július 10. között az Állandó Képviseltek személyes jelenlétével); 210. ülészak két részre osztva: az első virtuális ülészakot 2020. december 2-11. között, a másodikat 2021. január 20-27. között tartották, míg a legutóbbit 2011. áprilisban.

Az UMNB Titkársága végzi az EMMI-ágazatok koordinációját, képviseli az UMNB álláspontját, illetve küldi meg a KKM számára a VT-ügyekkel kapcsolatos EMMI- és UMNB-álláspontot.

UNESCO-val közösen ünnepelt évfordulók: Az évfordulók esetében a pályázati felhívás beérkezését követően széleskörű konzultációt folytatunk a lehetséges jelölési javaslatok felkutatása érdekében. Az előzetesen kiválasztott jelölési ötletek esetében beazonosítjuk azt a potenciális szervezetet, intézményt, amely kidolgozza a felterjesztési dokumentációt, valamint pozitív döntés esetében koordinálja az évforduló megvalósítását. A kidolgozás során igyekszünk teljeskörű szakmai segítséget nyújtani partnereinknek. Az elkészített pályázati dokumentációkat az UMNB titkársága felterjeszti miniszteri jóváhagyásra, majd gondoskodik azok benyújtásáról. Az évfordulókról szóló végleges döntés az UNESCO soron következő Általános Konferencia ülészakán születik meg. Az UMNB titkársága ezt követően elkészíti az évfordulós logókat, megküldi azt az egyes évfordulókat koordináló hazai szervezeteknek. Az évfordulók megvalósításáról szóló beszámolási kötelezettség szakmai tartalmát partnereink dolgozzák ki, a benyújtásról pedig titkárságunk gondoskodik.

Eötvös- és Csontváry-évforduló megvalósult 2019-ben.

Az UNESCO-val közösen ünnepelt 2021. évi évfordulók beszámolója külön napirendi pontban: Cziffra György (1921-1994) zongoraművész születésének 100. évfordulója (2021), Szenes Hanna (1921-1944) költőné, a zsidó ellenállás hőse születésének 100. évfordulója (2021).

Évfordulós javaslatok a 2022-2023-as bienniumra:

A 2022-2023-as bienniumra Magyarország 2020 decemberében titkárságunk közreműködésével az alábbi két évfordulós javaslatot nyújtotta be: Hugonnai Vilma (1847-1922), az első magyar orvosnő halálának 100. évfordulója (2022); a pályázati dokumentációt kidolgozó szervezet: Hungarian Business Leaders Forum illetve Bolyai János levelének 200. évfordulója a nem-euklidészi geometria felfedezéséről (2023), a pályázati dokumentációt kidolgozó szervezet: Bolyai János Matematikai Társulat.

Az évfordulós javaslatok elfogadása az UNESCO Általános Konferenciájának 2021. évi ülészakán várható.

Díjak, jelölések: lásd az összesítést a munkadokumentumban.

UNESCO Társult Iskolák Hálózata Magyarországon:

Magyarországon jelenleg 21 iskola teljes jogú tagja a hálózatnak. A felívelő korai időszak után sajnos kétezres évek elején a hálózat szinte csak névleg működött, ezen a helyzeten kívánt az UMNb az elmúlt években változtatni. A hálózat központi koordinációja az UNESCO központjában van, az egyes országokban pedig nemzeti koordinátor működik. Magyarországon ezt a feladatot Gyarmati Vera, az UMNb munkatársa végzi. Mivel az UMNb kapacitása kevés, ezért külső partner bevonása vált szükségessé a hálózat aktívabb működtetéséhez, a projektek folyamatos monitorozáshoz és segítéséhez. Ezt a feladatot jelenleg a PontVelem Kft. bevonásával látjuk el. Általában évente két személyes találkozót (pedagógiai műhelyt) szervezünk a résztvevő iskolák számára, ahol kölcsönös tapasztalatcserére, beszámolókra, valamint új lehetőségek bemutatására is mód van. Elkészült Az UNESCO Társult Iskolák magyarországi hálózatának fejlesztési stratégiája (2018-2021), melyet az UMNb Nevelésügyi Szakbizottsága is elfogadott.

Így a stratégiában foglaltaknak megfelelően zajlott a hálózatfejlesztési munka. Ennek keretében 2019-ben:

- megrendezésre került az intézményvezetőknek és a kapcsolattartó tanároknak szervezett 2019. őszi workshop, izgalmas témákkal, meghívott előadókkal;
- szintén megrendeztük a Budapest, I. kerületi Szilágyi Erzsébet Gimnáziumban a médianyilvános UNESCO Nyílt Napok 2019/20-as tanévi 1. rendezvényét;
- folytatódott a hírlevélen és zárt Facebook csoporton alapuló rendszeres kommunikáció az iskolák felé.

A 2020-as tervek sajnos a járványhelyzet következtében nem tudtak teljességükben megvalósulni: rendezvények, nyílt napok, pedagógiai műhely megrendezésére a tavaszi időszakban nem tudott sor kerülni. Ezek hiányát még aktívabb, folyamatos kommunikációval, az UNESCO-tól érkezett anyagok fordításával, bemutatásával, és digitális lehetőségek szervezésével és megosztásával igyekeztünk pótolni. Ősszel, 2020. november 17-én online formában rendeztük meg a pedagógiai műhelyt, melynek keretében Az oktatás jövője kezdeményezéshez kapcsolódó fókuszcsoportos kutatás készítésére is sor került Czippán Katalin elnök asszony koordinálásában.

Az előző időszak tapasztalatai alapján – a stratégiában foglaltak szerint – az UNESCO Társult Iskolahálózat jelenlegi tagságának konszolidációja, rendezése zajlott, majd a hálózat bővítése is megkezdődött, amelynek érdekében a PontVelem Nonprofit Kft-vel együttműködve kidolgoztuk a pályázati szempontrendszer és csaknem 2000 magyarországi iskola számára csatlakozási felhívást tettünk közzé, melynek kapcsán négy újabb iskola jelezte csatlakozási szándékát és kezdte meg a hálózatba történő belépést. Az ő tagságuk az első évben egy próba-időszakkal kezdődik, majd az UNESCO központjának jóváhagyását követően válik véglegessé.

Az oktatás jövője elnevezésű globális kezdeményezés célja annak újragondolása, hogy az ismeretek és a tanulás miként alakíthatják az emberiség és a bolygó jövőjét, és ezt jelentés formájában publikálni.

Korábbi hasonló léptékű jelentés oktatási témában az 1997-ben, Az oktatás rejtett kincs címmel megjelent Delors-jelentés a XXI. századi oktatásról, melyet a Jacques Delors vezette Nemzetközi Bizottság jelentést készített az UNESCO-nak.

A munkát egy magas szintű Nemzetközi Bizottság irányítja, amely különféle szakterületek és régiók vezető értelmiségi szereplőiből áll, elnöke Etiópia köztársasági elnök asszonya. A minél szélesebb körű konzultáció érdekében fókuszcsoportos kutatások készítését javasolták a különböző érintett csoportok bevonásával, melyre válaszul Czippán Katalin elnök asszony koordinálásában három fókuszcsoportos megbeszélésre is sor került. Ezek jelentését benyújtottuk az UNESCO Titkárságának.

Az UNESCO-n belül az Oktatás jövője elnevezésű jövőképzés mellett, azzal szorosan összekapcsolódva készül a fenntartható fejlődésre nevelési - ESD stratégia, illetve annak végrehajtásának tervezése.

Az UNESCO központja a stratégia végrehajtását úgy képzei el, hogy földrészenként/régióként néhány országgal dolgoznának együtt, mint mintaországgal. Hazánk az egyik potenciális ország Európából.

A megvalósítást mindenképpen szektorközi együttműködésben, a formális oktatás minden szintjén és az informális tanulást is érintve, állami intézmények, civilek, üzleti szereplők együttműködésében képzei el.

Az UMNB támogatásával és bevonásával, a Közoktatásért Felelős Államtitkársággal egyeztetve, az államtitkárság koordinációjában zajlanak az előzetes egyeztetések.

Támogatásunkkal és védnökségünkkel zajlott a Világ Legnagyobb Tanórája.

Társadalomtudományi területen:

Filozófia világnapja (november harmadik csütörtökén): Filozófia világnapja-rendezvény a Magyar Filozófiai Társaság és az UMNB közös szervezésében (2019. november 22.), Filozófia világnapja-rendezvény a Magyar Filozófiai Társaság és az UMNB közös szervezésében (2020. november 20.).

Közös gondolkodás a jövőnkéről – Konferencia a felelősségünk táguló köreiről (2019. június 12-13.), helyszín: Tihanyi Bencés Apátság.

Immár ötödik alkalommal rendeztünk vallásközi konferenciát a jelenleg a Miniszterelnökséghez tartozó egyházügyi szakterülettel együttműködésben. A 2019. évi esemény témája: „Közös gondolkodás a jövőnkéről – Felelősségünk táguló körei”, ami szorosan kapcsolódott a legutóbbi konferencián alapul vett dokumentumokhoz, úgymint

az ENSZ által 2015-ben elfogadott a Világunk átalakítása: Fenntartható Fejlődési Keretrendszer 2030 c. programja, illetve Ferenc pápa Laudato si' enciklikája. A konferencián különböző vallások és vallásfelekezetek, valamint a közélet képviselői tartottak előadásokat és cseréltek eszmét hazánk és az emberiség jövőjét meghatározó kérdésekről.

Tihanyi visszhang-beszélgetések

UNESCO MOST Téli Iskola 2020 – Kiben és miben bízunk? – Az eszmék fenntarthatósága és a kontinenseken átívelő értékek újraértékelése (2020. február 24-28.):

A négynapos rendezvény az UNESCO MOST (Management of Social Transformations – Társadalmi Átalakulások Menedzsmentje) programjához kapcsolódva valósult meg, központi programja a környezeti változások és az azokhoz köthető társadalmi folyamatok vizsgálata és elemzése volt.

UNESCO MOST Téli Iskola 2021 – Miként legyünk honpolgárok? Honpolgárság és felelősségérzet a bizonytalanság új világában. (2021. február 22-26.):

Az esemény ismét az UNESCO MOST programjával együttműködésben valósult meg Közép-Európában egyedülállóan. Mintegy negyven országból közel száznyolcvan jelentkező jelezte részvételi szándékát, akik közül végül hetvenkilencen vehettek részt a képzésben.

Természettudományi területen:

2019 – a Periódusos Rendszer Nemzetközi Éve:

„150 éves, örökifjú periódusos rendszer” című előadóülés a Magyar Tudományos Akadémia Székházában (2019. május 8.).

A Nemzetközi Elméleti és Alkalmazott Kémiai Szövetség (IUPAC) jubileumának méltó megünneplése és az új SI mértékegységrendszer bemutatása céljából szervezett előadóülés (2019. május 21.)

A víz világnapja (március 22.): Víz és a sport címmel jelentette meg víz világnapi jubileumi kiadványát a Magyar Hidrológiai Társaság Borsodi Területi Szervezete (MHT BTSZ) 2021-ben, melyben a víznek a sportágakban való szerepének és jelentőségének tudományos szempontból is meghatározó és jelentős szerepére kívánja ráirányítani a figyelmet.

Május 16.: a fény nemzetközi napja: A tetten ért fény - Fény nemzetközi napja az MTA ATK Agroverzsum Tudományos Élményközpontban (2019. május 16.), Kóstold meg velünk a napfény ízét! (2020. május 15-17.)

Nemzetközi normatív eszköz kidolgozása - az UNESCO-ajánlás kidolgozása a nyílt tudományról: a végleges szöveg elfogadásának tervezett időpontja az UNESCO Általános Konferenciájának 2021-ben esedékes 41. ülészsaka.

További események, tevékenységek:

Biodiverzitás napok 2020.

Az UMNB Természettudományi Szakbizottságának védnökségével működő bizottságok ülései

Magyar Geopark Bizottság ülése (2019. november 14.)

MAB Nemzeti Bizottság ülése (2020. szeptember 23.)

Kiemelt program - az ötoldalú Mura-Dráva-Duna Határon Átnyúló Bioszféra-rezervátum nevezési dokumentációjának benyújtása: 2020-ban megtörtént az ötoldalú Mura-Dráva-Duna határon átnyúló bioszféra-rezervátum nevezési dokumentációjának benyújtása az UNESCO részére. Első lépésként a MAB Program Titkársága, majd pedig 2021 elején a program nemzetközi irányító testülete tekinti át az anyagokat, szükség szerint írásbeli kérdéseket tesz fel. Az elfogadás legkorábban 2021 őszén, az UNESCO MAB Nemzetközi Koordinációs Bizottságának ülésén várható.

Kommunikációs és információs területen:

Az információhoz való egyetemes hozzáférés nemzetközi napja (szeptember 28.): az UMNB Kommunikációs és Információs Szakbizottságának társszervezésében a nemzetközi naphoz kapcsolódóan 2020. október 16-án a Bakonyi Géza Alapítvány és a Libre art Magyarország Egyesület online szakmai napot szervezett.

Nemzetközi normatív eszköz kidolgozása - UNESCO ajánlás kidolgozása a mesterséges intelligencia etikájáról: a tervek szerint az ajánlás végleges szövegét az UNESCO Általános Konferenciájának 41. ülészsakán 2021 őszén fogadják el a tagállamok.

Budapest pályázatának benyújtása a Világ Könyvfővárosa 2023 címre: Budapest benyújtotta pályázatát a Világ Könyvfővárosa 2023 címre a pályázati felhívásban megjelölt 2021-április 15-i határidőig. Az UMNB részt vett a pályázat előkészítésében elsősorban Z. Karvalics László szakbizottsági elnök révén, aktív részesei voltunk a pályázatot előkészítést koordináló bizottság heti rendszerességű üléseinek is, valamint kiállítottuk a benyújtáshoz szükséges támogatólevelet a Bizottság nevében. A címet elnyerő város nevének kihirdetése 2021. július 1-jén várható.

Kiadvány: Informatorium. Szó-kalauz a kortárs információs kultúrához c. kötet angol nyelven történő megjelenése. Z. Karvalics László szakbizottsági elnök gondozásában 2017-ben jelent meg a Tinta Könyvkiadó kiadásában az Informatorium. Szó-Kalauz a kortárs információs kultúrához c. kötet magyar nyelven, mely egy, az infokommunikációs

területen egyedülálló szócikkgyűjtemény. A kiadványt lefordítottuk angol nyelvre és 2019-ben megjelentettük az angol nyelvű kötetet a Tinta Könyvkiadó kiadásában.

Kulturális területen:

Nemzetközi jazznap (április 30.): Bágyi Balázs, a Magyar Jazz Szövetség elnökének rövid videóüzenete megjelent az UMNБ honlapján és Facebook-oldalán a nemzetközi jazznap alkalmából, valamint karanténkoncertre is sor került a nemzetközi jazznapon: Urbán Orsi-Kollmann Gábor duó a Harmónia Jazzműhely szervezésében.

Veszprém bekerült az UNESCO Kreatív Városok Hálózatába zene kategóriában.

Az UNESCO szellemi kulturális örökség megőrzéséről szóló egyezménye listáinak egyikén (Az emberiség szellemi kulturális örökségének reprezentatív listája) szereplő kékfestés hagyománya előtt tisztelegve egyedi, kézműves kékfestő technikával készült arcmaszkot készítettünk. A maszkok célja, hogy a COVID-19 világjárvány időszakában is elősegítsük a hazai UNESCO-címek birtokosainak láthatóvá tételét a Magyarországon élők számára.

További események, témák:

UNESCO-mappa elkészítése: a hazai UNESCO-címmel rendelkező helyszíneket, elemeket, a hozzájuk tartozó UNESCO-programokat, valamint az UNESCO szervezetét és az UMNБ-t bemutató mappát készítettünk 2020-ban, ezzel is elő kívánjuk segíteni az UNESCO programjainak hazai ismertségét.

Az UMNБ honlapjának megújulása és friss tartalommal való feltöltése.

Ünnepi kötet kiadása Dr. Réthelyi Miklós elnök úr 80. születésnapja alkalmából 2019-ben.

Excellence in Arts and Sciences: The Huxley Family c. nemzetközi konferencia (2019. november 8-9.).

b.) Az UMNБ 2021. évi munkaterve

UNESCO Társult Iskolák Hálózata Magyarországon:

Az „UNESCO Társult Iskolák Hálózata Magyarországon Fejlesztési stratégia 2018-2021” az idei évben végéhez ér, így szükséges a stratégia megvalósításának értékelése, valamint a következő három éves időszakra történő stratégia kidolgozása, megújítása.

Terveink között szerepel két pedagógiai műhely, szakmai rendezvény tartása (egy a tavaszi félév során, egy ősszel) a Társult Iskolák számára személyes találkozó vagy a járványhelyzet függvényében webináriumos formában. Szeretnénk folytatni a Társult Iskola Nyílt Nap rendezvényeket az őszi félév során egy nyílt nappal.

Folytatjuk a Társult Iskolák Hálózatának már elkezdett bővítését is, a jelentkezés lehetőségének általános népszerűsítésével és közvetlen megkeresésekkel is.

Pedagógiai módszertani támogatással segítjük iskoláinkat az iskolahálózatot érintő programok, tartalmak kialakításánál, valamint szakmai anyagok készítésében is részt veszünk: egész iskolás aktivitás / projektterv projektnap-terv kidolgozásával jelenléti és digitális oktatás verzióban is egy kiválasztott UNESCO-s nemzetközi naphoz vagy más, az UMNBT-vel egyeztetett UNESCO-s prioritáshoz.

A Társult Iskolákat tervezzük bevonni a PontVelem kiemelt programjaiba is, ezek: Fenntarthatósági Témahét, Világ Legnagyobb Tanórája, Diák kutatás, Fenntarthatósági tankönyv próbatanítások, aktivitások, Planet Expo

Keresünk a fentiekén túl külső támogató partnereket is, akiket bevonhatunk a programok megvalósításába.

Oktatás a Fenntartható Fejlődésért UNESCO Világkonferencia, Berlin:

A 2020. júniusra tervezett konferencia új időpontja 2021. május 17-19., a konferencia online kerül megtartásra.

Az EMMI részéről az eredeti tervnek megfelelően Dr. Maruzsa Zoltán köznevelésért felelős államtitkár úr mint delegációvezető vesz részt az ülésen felsővezetői szinten. Czippán Katalin, az UMNBT Nevelésügyi Szakbizottságának elnöke mellett Réti Mónika és Banuta Janka kolléganők az EMMI delegációjának további tagjai.

A fény nemzetközi napja (május 16.):

Az ATK Agroverzum Tudományos Élményközpont

Az UNESCO FÉNY NEMZETKÖZI NAPJA programja 2020. május 14–16.

Csatlakozva az UNESCO Fény Nemzetközi Napja programjához az Agroverzum 2021. május 14–15-én tematikus foglalkozásokat szervez iskolás csoportok és családok számára, valamint május 16-án egész napos on-line megjelenést tervez az Agroverzum közösségi oldalán, youtube-csatornáján és honlapján.

Az UNESCO Ember és Bioszféra Program 50. évfordulójának hazai megünneplése (MAB 50)

A filozófiai világnapja (november harmadik csütörtökén): az elmúlt évekhez hasonlóan terveink szerint az idei esztendőben is megünnepeljük a filozófia világnapját a Magyar Filozófiai Társasággal együttműködésben.

A könyvek és a szellemi tulajdon világnapja (április 23.)

A VT tavaszi, 211. ülészakára 2021. április 7 - 21. között került sor, a 212., őszi ülészakának pontos dátuma jelenleg még nem ismert.

UNESCO-val közösen ünnepelt magyar évfordulós programok: Cziffra György (1921-1994) zongoraművész születésének 100. évfordulója és Szenes Hanna (1921-1944) költő, a zsidó ellenállás hőse születésének 100. évfordulója alkalmából.

Az UNESCO elvárásai értelmében az évfordulókhoz kapcsolódóan legalább egy szubregionális, regionális, vagy nemzetközi tevékenység megszervezése (például konferencia, kiállítás, többnyelvű információs anyagok) szükséges lehetőség szerint UNESCO-címmel rendelkező hazai, vagy regionális szinten elérhető szereplők mozgósításával. A 2020-2021-es bienniumra elfogadott évfordulók legfontosabb eseményeiről előzetesen tájékoztatást kell küldeni az UNESCO részére annak érdekében, hogy arról hírt adhasson internetes felületein, valamint az eseményekről készült jelentéseket is közzéteszi.

Az UMNB titkársága gondoskodik a legfontosabb eseményekhez kapcsolódó dokumentáció feltöltéséről.

Várhatóan az év novemberében az UNESCO Általános Konferenciájának soron következő ülészsaka alkalmából a 2022-2023-as bienniumra benyújtott évfordulós javaslatok keretében a tagállamok elfogadják a hazánk által benyújtott alábbi két javaslatot is:

Hugonnai Vilma (1847-1922), az első magyar orvosnő halálának 100. évfordulója (2022),

Bolyai János levelének 200. évfordulója a nem-euklidészi geometria felfedezéséről (2023).

Magyarország Végrehajtó tanácsi tagságának szakmai támogatása: EMMI-ágazatok koordinációja, UMNB álláspontjának képviselője, az EMMI, illetve az UMNB álláspontjainak megküldése a KKM részére.

Felkészülés az UNESCO Általános Konferenciájának 41. ülészsakára.

Az UNESCO-val közösen ünnepelt 2021. évi évfordulók tervezett eseményeinek monitorozása.

Az UNESCO által kiírt díjak hazai meghirdetése, a pályáztatás lebonyolítása, pályázatok benyújtása az UNESCO felé.

Az UNESCO keretében ünnepelt nemzetközi napok hazai népszerűsítése, lehetőség szerint partnerek bevonása.

Az UNESCO által kért tagállami beszámolók, jelentések benyújtásának koordinálása (az elkészítés az érintett ágazat feladata).

3. Az UMNB szakbizottságok elnökeinek beszámolója

Az Elnök jelezte, hogy Csorba László és Virágos Gábor szakbizottsági elnökök Fodor István, a Magyar Nemzeti Múzeum korábbi főigazgatója temetésén vesznek részt, így kimentésüket kérték. Csorba László beszámolója megtartására a Főtitkárt, míg Virágos Gábor a Világörökség Szakbizottság Titkárságát kérte fel.

3.1. Czippán Katalin szakbizottsági elnök, Nevelésügyi Szakbizottság

Czippán Katalin megjegyezte, hogy a Soós Gábor már összegezte a nevelésügyi terület fontosabb híreit, azokat elsősorban kiegészíti.

Czippán Katalin kiemelte, hogy 2020. november 17-én online formában került megrendezésre a pedagógiai műhely, melynek keretében Az oktatás jövője kezdeményezéshez kapcsolódó fókuszcsoporthoz kutatás készítésére is sor került Czippán Katalin koordinálásában felsőoktatási intézmények és a média bevonásával egyaránt. A jelentés fő szempontja az ember és a bolygó harmóniája.

A tanulás és a tanítás témakörében központi kérdés az oktatás jövője a pandémia alatt és után. Erre az UNESCO több kezdeményezést is indított, illetve Magyarországon is kérték a segítségünket a nemzetközi információk begyűjtésében vagy közvetítésében. 2020 tavaszán a járványhelyzet kezelésével kapcsolatos adatgyűjtésre került sor a főtitkári hálózaton keresztül az európai tagországok körében, A Nevelésügyi Szakbizottság novemberi ülésén gondolatindító előadás hangzott el Dr. Csapó Benő egyetemi tanár és Kisfaludy László köznevelésért felelős helyettes államtitkár részéről a tárgyban.

Az UNESCO elindította a Globális Oktatás Koalíciót, a kezdeményezéshez a magyarországi KPMG is csatlakozott webináriumok kínálása által, amelyek felajánlásra kerültek az UNESCO Társult Iskolák számára, akik vállalták, hogy a fenntartható fejlődési célkitűzéseket szem előtt tartják működésük során.

Czippán Katalin tájékoztatta a résztvevőket, hogy az oktatási fenntartható fejlődési célok elérése és a stratégia végrehajtása is szépen halad: Az UNESCO Magyar Nemzeti Bizottság védnökséget vállalt két olyan programban is, amelyben a fővédnök Áder János köztársasági elnök úr. A Világ Legnagyobb Tanórájával együtt hagyományosan a Föld napja körül megrendezésre kerülő Fenntarthatósági Témahét az elmúlt évben ősszel került megrendezésre.

Továbbá kidolgozásra került egy zöld taneszközcsoomag is Czippán Katalin szakmai vezetésével, amely elérhető az Oktatási Hivatal honlapján.

Az UNESCO központja a fenntartható fejlődésre nevelés stratégiájának végrehajtását úgy képzei el, hogy földrészenként/régiónként néhány országgal dolgoznának együtt, mint példaországgal – ilyen lehet hazánk is. Az UNESCO felkérésére Magyarország e tárgyú kezdeményezéseit Dr. Maruzsa Zoltán köznevelésért felelős államtitkár válaszolta a 2020 végén megrendezett webináriumon.

Ismertetésre került, hogy Czippán Katalin, Dr. Maruzsa Zoltán köznevelésért felelős államtitkár és kijelölt kollégái képviselik majd hazánkat a köznevelés részéről az ESD Világkonferencián 2021 májusában.

Az UNESCO Végrehajtó Tanácsa elfogadta a Hugonnai Vilma-évforduló ünneplését.

A beszámolót követően került sor visszamenőleg a főtítkári tájékoztató mindkét pontjának egyhangú, tartózkodás és ellenszavazat nélküli elfogadására.

3.2. Dr. Balázs Ervin szakbizottsági elnök, Természettudományi Szakbizottság

Dr. Balázs Ervin beszámolójában összefoglalta a szakbizottság 2019. és 2020. évben elért eredményeit és ismertette a jövőre vonatkozó munkatervi feladatokat.

Az elmúlt időszak tekintetében Dr. Balázs Ervin kiemelte egyrészt az ATK MGI Agroverzum Tudományos Élményközpontjának biodiverzitással, a fény napjával és számos egyéb, a fiatalok számára szervezett ismeretterjesztéssel kapcsolatos tevékenységét, valamint a szakbizottság védnökségével működő MAB (Man and the Biosphere Program) Nemzeti Bizottság nemzeti parki projektjeivel és az ötoldalú Mura-Dráva-Duna határon átnyúló Bioszféra-rezervátum (MDDTBR) nemzetközi nevezésével, illetve a Magyar Geopark Bizottság geoparki pályázataival kapcsolatos tevékenységeket.

Dr. Balázs Ervin a fenti bizottságokban zajló munkák és nemzetközi egyeztetések elvégzésének sikeréért külön köszönetet mondott Dr. Rácz András államtitkár úrnak, valamint Balczó Bertalan helyettes államtitkár úrnak, a Magyar Geopark Bizottság elnökének és Érdiné dr. Szekeres Rozália asszonynak, a MAB Bizottság elnökének.

A szakbizottság munkatervével kapcsolatban Dr. Balázs Ervin alapvetően az alábbi, már a jelen helyzetben előrelátható feladatokat emelte ki.

A legfontosabb feladat a 2021. évben fennállásának 50. évfordulóját ünneplő UNESCO MAB Program hazai népszerűsítése. A hazai tudományos és ismeretterjesztő rendezvények megszervezése, megtartása több magyar vonatkozás miatt is fontos. Egyrészt az 1960-as évek második felében, mikorra már egyértelműen nyilvánvalóvá vált, hogy az ipar szinte kontrol nélküli térhódítása milyen károkat okoz az ökoszisztémában, megindult az UNESCO égiszén belül az a MAB Program, melynek

kezdemenyezésében magyar professzorok is aktívan részt vettek. Másrészt az ünneplésnek különös aktualitást ad az a körülmény is, hogy a hosszú éveken át tartó természetvédelmi-szakmai és diplomáciai egyeztetéseket követően tavaly nyáron Ausztria, Horvátország, Magyarország, Szerbia és Szlovénia részéről beadott MDDTBR létrehozása iránti közös nevezés remélt jóváhagyásáról az UNESCO MAB ICC előreláthatóan a Nigériában, szeptember 13-án induló ülészakán fog dönteni. Eddigi információink szerint a nevezéssel kapcsolatban sem az előzetes vizsgálatok során, sem az azt követő egyeztetési fórumokon nem érkeztek esetleges problémákról szóló hírek.

A szakbizottság a MAB Program és remélt MDDTBR jóváhagyás megünneplése céljából tudományos és esetlegesen természetvédelmi szaktárcabeli politikai szintű konferencia megtartását tervezi a *Planet Budapest 2021 – Fenntarthatósági Expó és Világtalálkozó* elnevezésű rendezvény idejére (2021. november 29 - december 5.). A konferencia támogatásával kapcsolatban jelenleg is egyeztetések folynak az UNESCO MNB és a Kék Bolygó Klímavédelmi Alapítvány között.

A MAB 50 fennállásával kapcsolatban és azon túlmutatóan az ATK MGI Agroverzum Tudományos Élményközpontja továbbra is szervezi biodiverzitással, annak megőrzésével kapcsolatos ismeretterjesztő-, interaktív programjait, melyek remélhetőleg intenzívebbé és szélesebb körűvé válhatnak a COVID-19 világjárvány miatt elrendelt korlátozások közeledő enyhítését követően.

Áder János köztársasági elnök továbbá kezdeményezte egy színvonalas, mind a tíz országos jelentőségű nemzeti parkról szóló okos könyv kiadását. A kiadvány magyar és angol nyelven egyaránt megjelenne. A könyv megjelenésének támogatását A Kék Bolygó Alapítvány és remélhetőleg a Planet Budapest 2021 rendezvény is támogatná.

3.3. Prof. Dr. Miszlivetz Ferenc szakbizottsági elnök, Társadalomtudományi Szakbizottság

Miszlivetz Ferenc megjegyezte, hogy Főtitkár a már számos információt tartalmazó beszámolóját szeretné kiegészíteni előadásában.

Beszámolójában elmondta, hogy a kőszegi Felsőbbfokú Tanulmányok Intézete (FTI-iASK) és a Társadalomtudományi Szakbizottság között szakszerű és egyre elmélyültebb kapcsolat alakul ki, ami nagyon jó eredmény, és az UNESCO által képviselt értékek, szempontok érvényesülnek a munka során.

Szakbizottsági elnök úr kiemelte az Önkéntes rabszolgaság vagy a planetáris idiotizmus? - Beszéljünk az emberközpontú mesterséges intelligenciáról! elnevezésű panelbeszélgetést az UNESCO Magyar Nemzeti Bizottság, a Szegedi Tudományegyetem

Eötvös Loránd Kollégiuma és a kőszegi Felsőbbfokú Tanulmányok Intézete (FTI-iASK) szervezésében.

A Főtitkár által elmondottakhoz csatlakozva Miszlivetz Ferenc ismertette, hogy harmadik alkalommal került megszervezésre az UNESCO MOST (Management of Social Transformations – Társadalmi Átalakulások Menedzsmentje) Téli Iskola 2020 elnevezésű online esemény, amelynek központi fogalma a citizenship volt. Ezek az előadássorozatok folytatódtak az online térben többek között ezeknek a téli iskolának a résztvevőivel, ami azt mutatja, hogy a globális párbeszéd e formája a pandémia ellenére hatékonyabb, mint korábban.

A szakbizottsági elnök tájékoztatta a résztvevőket KRAFT-program aktualitásairól is, amely olyan megközelítés, ahol a kulturális örökség döntő szerepet játszik. Köszegen számos eredményt értek el az épített örökség fejlesztése terén. A jó együttműködés nyomán megbízás érkezett az ITM-től a Szigetköz komplex fejlesztési programjának kidolgozására, amelynek során a történeti és művészeti feltárás, valamint a kreatív városfenntartható vidék gondolkodásmódot alkalmaznak.

3.4. Dr. Z. Karvalics László szakbizottsági elnök, Kommunikációs és Információs Szakbizottság

Z. Karvalics László kiemelte, hogy a Kommunikációs és Információs Szakbizottság huszonöt éves múltat tekint vissza. Megalakulásakor, 1996-ban még az IT alakítása volt a kérdés, egy épp induló Internet-kultúrával. Mostanra ez többszörös alap-infrastruktúrává vált, a tetején a nagy erejű kézi informatikai eszközzel, az okostelefonnak is nevezett személyes asszisztenssel navigálhat az infokommunikációs ökoszisztémában. Már az a kérdés, hogy miként segítheti az oktatást, kultúrát, az egészség megőrzését az infokommunikáció? Megnyílik az út, hogyan tudunk az információs technológia és a tudás technológia segítségével valódi változásokat előidézni. A világ projektszerű alakítására az UNESCO berkein belül egyre kevesebb esély van, a gondolkodást és a figyelmet lehet alakítani, emléknepok, szakmai események kapcsán.

Z. Karvalics László elmondta, hogy ami látszik az az, hogy a tudatosság-felkeltés és az információs kultúra marketingje a leginkább látható, egyre kevesebb tér a cselekvésre. Elmondta továbbá, hogy a mesterséges intelligencia – helyesen – előtérbe került, de - helytelenül – annak etikai vonatkozásaival. (Etika = a rendszerbe állíthatóság szabályozási garanciái, helyette kellene: AI for social good – hogyan lehet elérni, hogy ne az üzleti-technológiai, hanem a társadalmi érdekek határozzák meg a fejlesztéseket és az elosztást, a forrásteremtést?) A tudományt tudósokkal és tanáraikkal közösen, tömegesen művelő diákok informatikai platformon való összekötése klasszikus szektorközi program lehetne, hiszen a két tudományvilágot, az oktatás és az infokommunikációt is érinti.

3.5. Csonka-Takács Eszter szakbizottsági elnök, Szellemi Kulturális Örökség Szakbizottság

2019-ben az eredeti tervek szerint folyt a Szakbizottság feladatainak végrehajtása. A 2020. év a COVID-19 okozta nemzetközi járványügyi helyzet miatt kisebb változások történtek a tervek megvalósításában.

2019 és 2020 folyamán a Szellemi Kulturális Örökség Szakbizottság tevékenységében kiemelt szerepet kaptak a nemzetközi feladatok, programok.

1. Kontinenseken átívelő hidak az emberiség szellemi kulturális örökségének megőrzéséért projekt, EMMI támogatással:

- kapacitásépítő szeminárium afrikai szakértők számára (Skanzen, Budapest, Kecskemét, Kalocsa) – 5 ország MTA ZTI, HH, Kecskeméti Kodály Intézet, Táncművészeti Egyetem)
- etióp népzenei és -tánc gyűjtés digitalizálása, rendszerezése adatbázisban, átadása, gálaműsor Addisz Abebában

2. UNESCO felterjesztések beadása, előkészítése:

- Fazekasság Magyarországon
- Lipicai lótenyésztés (felterjesztés előkészítése, a munkacsoport ülésein: Ljubljana /Szlovénia/, Bécs /Ausztria/, Lipik /Horvátország/, Domonyvölgy /Magyarország/)
- Vonós zenei hagyomány
- Csárdás tánc hagyománya
- Solymászat (multinacionális felterjesztés újbóli benyújtása)
- Cirkuszművészet (multinacionális felterjesztés előkészítése)

3. Az UNESCO Közgyűlése alatt kékfestő kerítéskiállításon vettünk részt 3 magyar kékfestő műhely képviselőjével

4. UNESCO dokumentum átadása a pápai kékfestő múzeumban.

1. UNESCO-val kapcsolatos feladatok:

- Szellemi Kulturális Örökség Kormányközi Bizottság – bizottsági ülésen való megfigyelői részvétel, Kolumbia, Bogotá (2019. december 9-15.)
- Szellemi Kulturális Örökség Kormányközi Bizottság – bizottsági ülésen való megfigyelői részvétel, online részvétel, Párizs, Franciaország (2020. december

- Szellemi Kulturális Örökség Egyezmény Részes Államainak Közgyűlése – online részvétel, Párizs, Franciaország (2020. szeptember 7–11.)

- UNESCO kérdőív kitöltése, egyeztetése UMNB-vel

- Időszaki jelentéstétel - európai régió

2. Szellemi Kulturális Örökség Szakbizottság ülései:

- Az UMNB Szellemi Kulturális Örökség Szakbizottságának ülése (szervezés, lebonyolítás) – 2019. szeptember 4. – 5 új örökségelem, 1 jó gyakorlat
- Az UMNB Szellemi Kulturális Örökség Szakbizottságának ülése (szervezés, lebonyolítás, szakmai anyagok előkészítése) – 2020. szeptember 2. – 2 új örökségelem, 1 jó gyakorlat

3. Szakmai, közösségi programok:

- Pünkösdi Örökség Ünnepe, Szellemi Kulturális Örökség Nemzetközi Találkozó, Skanzen (2019. június 9-10.)
- Kulturális Örökség Napjai országos megnyitója – új örökségelemek ünnepélyes kihirdetése, Kaposvár (2019. szeptember 20.)
- KÖN szellemi kulturális örökségek bemutatkozója, Kaposvár (2019. szeptember 21-22.)
- Örökség Ünnepe, Szellemi Kulturális Örökség Találkozó – Kulturális Örökség Napjai, Skanzen (2020. szeptember 19–20.)

4. Kommunikáció:

- Szellemi kulturális örökség filmsorozat készítése: helyszíni forgatás, vágás, szerkesztés, utómunkák – M5 sorozatként bemutatja szeptembertől, első film: május 23.
- Szellemi kulturális örökség fotósorozat készítés: helyszíni fotózás, válogatás - kiállítás

5. Elismerések:

AVICOM Nemzetközi Audiovizuális Fesztivál ezüst díja HAND / CRAFT /ART c. film (Felelős szerkesztő: Csonka-Takács Eszter, SZKÖI, rendező-operatőr: Kovács László, Konkam Stúdió) Sanghaj (2019. augusztus 28.)

Kard és Kalács (Krisztuskatonaság Hajdúdorogon) c. film a szellemi kulturális örökség filmsorozat részeként (Felelős szerkesztő: Csonka-Takács Eszter, SZKÖI, rendező-operatőr: Kovács László, Konkam Stúdió):

- VII. Nemzetközi Népművészeti Filmszemle különdíja
- Cégér Wekerle Ipartörténeti és Helytörténeti Filmfesztivál Települések történetét bemutató kategória díja

2021. feladatai:

- Határon túli szakértőkkel konferencia a szellemi kulturális örökség átadása, oktatása témájában (május 20-21.)
- UNESCO felterjesztések benyújtása márc. 31-ig csárdás
- új UNESCO felterjesztések előkészítése (üvegfűjás multinacionális felterjesztése)
- nemzeti jegyzékre beérkező felterjesztések kezelése (6 db)
- SZKÖ nemzeti jegyzék frissítése
- időszakos jelentéstétel
- Szakbizottsági ülés, kihirdetés, KÖN - Skanzen

3.6. Virágos Gábor szakbizottsági elnök távollétében a Világörökség Szakbizottság Titkársága képviselőjében, Gombos Márk, Világörökség Szakbizottság

Virágos Gábor szakbizottsági elnök üzenetét azzal kezdte, hogy sajnálatos esemény miatt nem tud személyesen is részt venni a közgyűlés egészén, így a világörökségi szakbizottság tevékenységéről szóló beszámolót sem tudja személyesen előadni. Fodor István, a Magyar Nemzeti Múzeum egykori főigazgatója, kedves régész kolléga temetésén való részvétel okán kérte a résztvevők megbocsátását a távollétért!

Azzal kezdte a felvezetést, hogy kiemelte, Magyarország 2021-ig tagja, illetve egyben alelnöke is az UNESCO Világörökség Bizottságnak, a következő ülészakra pedig annak ügyvivő testületébe, a Bureaubá is beválasztották. Ezért minden világörökségi kérdésben az ország megnyilvánulása különös súllyal és egyben diplomáciai következményekkel esik latba.

A szakbizottság tevékenységének értékeléséhez fontosnak tartotta továbbá bemutatni a működési környezetet. A Miniszterelnökség többszöri átszervezéssel, illetve kapcsolódó szervezetek bevonásával a világörökségi kérdéskört az utóbbi években fokozatosan új platformra helyezte. A legújabb elnevezése szerint az Építészeti, Építésügyi és Örökségvédelmi Helyettes Államtitkárság 2019. március 1-jétől vette át a világörökségi szakterületet. Az új szervezeti egységben megindult munka eredményeként megkezdődött a világörökségi szabályozás felülvizsgálata. Módosult a világörökségről szóló 2011. évi LXXVII. törvény, hatályba lépett a világörökségi területtel jelölés hazai eljárásrendjéről, a világörökségi kezelési tervek tartalmi követelményeiről és elkészítésük rendjéről, a gondnokságokról, valamint a világörökségi területen az államot megillető elővásárlási jogról szóló 335/2019. (XII. 23.) Korm. rendelet, valamint kihirdetésre került a Tokaj-hegyaljai történelmi borvidék kultúrtáj világörökségi terület kezeléséről és kiemelkedő egyetemes értékének védelméről szóló 362/2019. (XII. 30.) Korm. rendelet (bár ez utóbbi végül nem lépett hatályba). Az operatív munkák részeként 2020 januárjában a budapesti állapotmegőrzési jelentés, 2020 novemberében a fertői állapotmegőrzési jelentés került leadásra az UNESCO Világörökségi Központja felé. A budapesti világörökségi helyszín és a limes nevezési helyszín gondnoksági feladatait pedig 2020. júliusától a Várkapitányság NZrt. miniszteri döntés alapján átadta a Lechner Tudásközpont Nkft.-nek. A limes nevezéssel kapcsolatban pedig kormányzati szintű döntéshozatali eljárás indult meg annak visszavonása, vagy módosítása tárgyában, melyben azonban mindmáig nem született eredmény.

Mindezek után, rátérve a konkrét beszámolóra, leszögezte, hogy a 2020. év sok tekintetben rendhagyó volt az UMN B VÖSZB életében. A 2019. évi bakui

események – a sikertelen limes világörökségi nevezés kapcsán –, illetve ezek tavagyűrűzése miatt nem került sor az éves kötelezően előírt szakbizottsági ülésre sem. A szervezet élén Gulyás Gergely miniszter kezdeményezésére vezetőváltás is történt. Aztán mind a limes nevezés megújítása, mind az UNESCO Világörökségi Bizottság nyári ügyszöntő ülése, mind pedig a szakbizottság összehívása jelentősen máshogy alakult a Covid-járványhelyzet miatt, mint ahogy azt tervezték. Végül 2020. december 9-én sikerült megtartani online formában az éves ülést, aminek számos napirendi pontja közül értelemszerűen leginkább a limes nevezéssel kapcsolatos kérdések váltottak ki általános érdeklődést és vitát. Legalább ilyen fontos volt azonban, hogy elfogadásra került a Világörökség Szakbizottság Ügyrendje, felállításra került egy munkacsoport a szakbizottság további munkatervének kidolgozására és részletes beszámolót kaptunk az egyes gondnokságok munkájáról és terveiről is.

Az egyes helyszínek vonatkozásában mind a hazai, mind a nemzetközi közvélemény és a szakmai grémiumok esetében is különös figyelmet kapnak a budapesti és a fertődi helyszínek, a legnagyobb érdeklődés és figyelem azonban továbbra is a római limes dunai szakaszának több országon átívelő (transboundary) és egy egységes limes nevezési sorozat (serial nomination) részeként benyújtásra került limes nevezést övezi. Az Ausztria, Németország, Szlovákia és Magyarország limes szakaszokat felölelő nevezés magyar részét fejlesztéspolitikai tekintetben a túlzott mennyiség nem teljesen jogtalan vádja érte, azonban az ezt övező eljárás során a szakmai testület felhívta a döntéshozók figyelmét az esetleges egyéb veszélyekre is. A négy ország szakmai és hivatali testületeinek képviselői egyébként azóta is rendszeresen egyeztetnek a további teendőkről, különös tekintettel annak a kérdésnek a tisztázására, hogy a dunai limes keleti szakaszának érintett négy országa (Horvátország, Szerbia, Románia és Bulgária) milyen formában csatlakozzon a mi jelenlegi nevezésünkhöz (annak kiegészítéseként vagy teljesen új nevezésként). Bár ez látszólag egy egyszerű jogtechnikai kérdés, a világörökségi nevezési eljárás bonyolultsága és a sorozathelyszínek problémaköre miatt ez Magyarország számára is kardinális kérdés a jövőt illetően.

A szakbizottság további munkáját nagyban meghatározza, hogy mi lesz azzal kapcsolatban a megrendelői, vagyis a minisztériumi és kormányzati igény és akarat. Az utóbbi ülés során azzal az ellentmondással kellett szembesülniük, hogy a 35 tagú, inter-minisztériális testülettől egyszerre elvárt az aktívabb, kifejezetten operatív ügyviteli munka és a jogszabályban rögzített feladatainak csak minél formálisabb ellátása. Az ellentmondás minden bizonnyal hamarosan feloldásra kerül vagy a részletesebb munkaterv kidolgozása, vagy a szakbizottság további működésével kapcsolatos újabb jogi szabálmódosítás révén. Ennek tükrében folytatják majd. Végül megköszönte a türelmet és figyelmet, illetve külön köszönetet mondott a beszámoló felolvasójának is.

3.7. Dr. Csorba László szakbizottsági elnök képviselőjében Dr. Soós Gábor főtitkár, Kulturális Szakbizottság

1) A bizottság által támogatandó szakmai tevékenység

Az utóbbi fél évtizedben az UNESCO több ízben is foglalkozott a múzeumok és gyűjtemények sokszínűségének, társadalmi szerepének védelmével és népszerűsítésével. 2015-ben az Általános Konferencia 38. ülésén a küldöttek ajánlást fogalmaztak meg ezzel kapcsolatban, majd 2019 őszén, a 40. ülésén kulturális bizottsági tanácskozásán jelentést fogadtak el az ajánlás addigi érvényesüléséről. Mivel Elnök úr jelenlegi, megtisztelő UNESCO-megbízatása előtt a múzeumi szakterületen dolgozott, így érthető figyelemmel kísérte ezt a fontos tevékenységet, annál is inkább, mert a múzeumok világában 2019 szeptemberében igen jelentős változásokra került sor. Az ICOM (International Council of Museums) múzeumi világszervezet Általános Konferenciájának 25. kiotói (rendkívüli) ülésén élénk vita alakult ki a múzeumok definíciója körül, fókuszában több olyan mozzanattal, amely az UNESCO-ajánlásban is kiemelt fontossággal szerepel. A kiotói tanácskozáson végül nem is fogadták el az új definíciót, mivel úgy vélték, az új szöveg túl ideologikus, átpolitizált, és miközben adós marad a feladat megoldásával, terjengős és nem lehet rá jogszabályokat alapozni. A javaslat inkább kiáltvány-jellegű kiállítás a kulturális demokrácia és az egyenlőség-eszme mellett, míg egy intézmény-definíciónak inkább tömörnek, egyszerűnek és pontosnak kellene lennie. A javaslat szövege alapján nem lehet megkülönböztetni a múzeumot a kulturális centrumtól, a könyvtártól vagy a kutatóhelytől.

A vita kiemelten érinti az UNESCO olyan fontos alapelveinek érvényesülését, mint például azt, hogy az új múzeumok olyan „demokratizáló és többszólamú terek legyenek, amelyek a múlttól és a jövőről szóló kritikai párbeszédet” erősítik, továbbá „a társadalom érdekében az emlékezet őrzői a jövő nemzedékei számára”, amelyek úgy működnek, hogy „megteremtik az ehhez az örökséghez fűződő egyenlő jogok és hozzáférés lehetőségét mindenkinek”. Ezért azt tervezte, hogy a Kulturális Szakbizottság csatlakozik az ICOM Magyar Nemzeti Bizottsága azon kezdeményezéséhez, hogy a visegrádi négyek múzeumvezetőivel közösen tartson tanácskozást e nagyjelentőségű kérdésekről, esetleg közös álláspont kialakítása érdekében. Ezen a rendezvényen természetesen az UNESCO-ajánlás szempontrendszerét képviselték volna, ám a járvány újabb hulláma 2020 őszén, majd a harmadik hullám 2021 tavaszán lehetetlenné tette e nagyreményű tanácskozás megtartását, így ez a terv sajnos egyelőre nem valósulhatott meg. (Maga az egész definíció-kérdés is azóta függőben van.)

2) Részvétel a Könyv világfőváros 2023 program indításában

2019 nyarán Z. Karvalics László, a Kommunikációs és Információs Szakbizottsága elnöke fölvázolta azt a tervet, hogy Budapest pályázhatna az UNESCO-nál a World Book Capital cím elnyerésére 2023-ban – ugyanabban az évben, amikor egyesítésének 150. évfordulóját ünnepli majd. Mivel a könyvkultúra fejlesztése a kulturális innováció elsőrendű fontosságú területe, így Csorba László elnök őszinte örömmel csatlakozott a kezdeményezéshez és folyamatosan képviselte és képviseli a Kulturális Szakbizottságot ebben a munkában. Aktívan részt vett az összes előkészítő tanácskozáson és megbeszélésen, melyek során sikerült megnyerni a főváros és a kormányzat minden mérvadó szereplőjének támogatását e valóban nagyszabású elképzelés megvalósításához. Tagja a könyv világfővárosi pályázat elkészítését támogató Szakmai Tanácsadó Testületnek is. A program részleteiről Z. Karvalics László elnök úr adott tájékoztatást.

3) Részvétel a Szenes Hanna Emlékév megvalósításában

Két esztendővel ezelőtt az UNESCO Magyar Nemzeti Bizottsága támogatta azt a javaslatot, hogy a világszervezet által megünneplésre ajánlott Évfordulók Naptárába 2021-ben bekerüljön honfitársunknak, Szenes Hanna költőnőnek, a II. világháború áldozatának, Izrael állam nemzeti hőséne a születési centenáriuma. A Nemzeti Bizottság az emlékév rendezvényeinek koordinálásával a Magyar Zsidó Kulturális Egyesületet kérte fel, továbbá az ezzel kapcsolatos programokban Elnök urat bízta meg az állandó részvétellel. A munka jelenleg is intenzíven folyik, a szervezési előkészületek részleteiről Kirschner Péter, a MAZSIKE elnöke ad majd tájékoztatást.

A beszámolót azzal zárta, hogy mivel érezhetően javulnak a járványhelyzet normalizálásának kilátásai, így a következő periódusban a Kulturális Szakbizottság is nyilván aktívabb munkát folytathat majd.

Végül elnézést kért amiatt, hogy a beszámolót nem személyesen terjesztette elő, de a Magyar Nemzeti Múzeum volt főigazgatójának, majd címzetes főigazgatójának, Fodor Istvánnak a búcsúztatója ekkor zajlott, így az intézményi kegyelet és a személyes barátság egyaránt azt kívánta, hogy Csorba László elnök is a gyászolók között legyen.

4. Beszámoló Magyarország UNESCO Végrehajtó Tanácsban betöltött tagságának (2019-2023) eddigi tapasztalatairól

Magyarország Végrehajtó Tanácsi tagsága 2019-től 2023 novemberig tart. Az első másfél évre a COVID-19 világjárvány nyomta rá a bélyegét; az ülészakot 2020 márciusában elhalasztották, a nyár folyamán rendkívüli ülésen új munkamódszereket fogadtak el, melyek lehetővé tették online ülések megtartását. Így 2020. decemberben, 2021. januárban, és 2021. áprilisban került sor virtuális ülésekre. A CR bizottság zárt ülései és a szavazások esetében jelent problémát a virtuális forma. A novemberi Közgyűlés valószínűleg virtuális keretek között kerül megrendezésre. Aktuális ügyek a VT napirendjén:

- a főigazgató választása – a Közgyűlés dönt a VT javaslata alapján. Audrey Azoulay az egyetlen jelölt, megítélése pozitív, a szervezetet stabilizálta, fokozott aktivitással a COVID-okozta bénultságot legyőzte. Miniszteri találkozók, Globális Oktatási Koalíció megszervezése. Kisebbségben vannak, akik autoriternek tartják.
- 41 C/4: a 2022-2029 Középtávú stratégia kidolgozása. Törésvonalak a Nyugat és Oroszország, Kína között az emberi jogi alapú megközelítés, a multilateralizmus és a sokszínűség kapcsán.

Magyar szempontok:

- Kárpátaljai magyar kisebbség anyanyelvi oktatáshoz való joga
- Gender kérdésben férfi és női nemről beszélünk
- Migráció: nem fogadjuk el az ENSZ globális migrációs kompaktját.

A VT-tagsághoz hasonló fajsúlyú tagság a Világörökség Bizottságban betöltött tagságunk. 2020-ban nem került sor a nyári ülészsakra, így 2021. júliusban a 2 év egyben, online kerül megtartásra. Napirenden szerepel a Limes-jelölés és a 2021. februárban benyújtott budapesti megőrzési állapotjelentés.

A Közgyűlés fogadhatja el a mesterséges intelligencia etikájáról, illetve a nyílt tudományról szóló ajánlásokat.

Az Állandó Képviselőten 4 diplomata foglalkozik kifejezetten az UNESCO-val: egy első beosztott és 3 beosztott diplomata. Hárman 2 éve vannak az állomáshelyen, egy kolléga tavaly szeptember óta. Nagyon fontos számunkra az otthoni szakmai háttér és mandátum. A VT ülései előtt néhány héttel annotált napirendet küldünk haza, jelezve, hol tartunk fontosnak nemzeti felszólalást. A járványra tekintettel matyó arcmaszkokat adtunk protokoll ajándékba a képviselőken és a titkárságon dolgozó kollégáknak. Népszerűsítjük az UNESCO évfordulókat: Szenes Hanna és Cziffra György születésének 100. évfordulóit.

5. Beszámoló az IFAP (Information for All), az IGBC (Intergovernmental Bioethics Committee) és Világörökség bizottsági tagság tapasztalatairól

5. 1. Beszámoló az IFAP-tagság tapasztalatairól (Z. Karvalics László)

Z. Karvalics László beszámolójában kiemelte, hogy az IFAP Kormányközi Tanácsának szakmai tevékenységében az elmúlt időszakban a tartalmi kérdéseket háttérbe szorították a szervezeti-adminisztrációs-szabályozási viták, ezek a kérdések domináltak a Tanács Bureau-jának tagjaként eltöltött másfél ciklus idején is. A funkciók és a feladatok újradefiniálása jelenleg egy kiemelt kérdés.

A Bizottságon belüli érdemi, szakmai munka a különböző munkacsoportokon belül zajlik. Z. Karvalics László külön kiemelte az IFAP Information Preservation munkacsoportjának munkáját, melyet jelenleg is vezet. Napjainkban felértékelődik a digitális megőrzés témaköre és nem csak a munkacsoport szintjén. Z. Karvalics László szakmai munkája során igyekezett visszatérően népszerűsíteni a kulturális mikroörökség kategóriáját, amire kevés figyelem esik a múzeumi gyűjteményezés megafaunája árnyékában, pedig az IT nagyon komoly segítséget jelenthet az örökségciklus minden szakaszában, például a fizikai megmentésben, vagy éppen az örökség digitalizálásában, megosztásában, feldolgozásában, hozzáférhetővé tételében.

A munkacsoport saját munkáját is a veszélyeztetettség kérdésének szentelte és szenteli a következő területeken: Highly endangered audiovisual materials, Cultural microheritage, Preservation of digitally born material, Technical and political questions of preventive disaster-proofness.

Főbb tevékenységek:

- született egy nagy felmérés az audiovizuális dokumentumok tárolási és digitalizációs problémáiról (Magnetic Tape Alert Project)
- német kutatók kiépítettek egy „instant, kitelepülő” digitalizációs technológiát és kipróbálták azt Afrikában (KADKA)
- kísérlet egy ún. Earth Archive projekt előmozdítására (amerikai egyetemé, LIDAR-szkennelés a Föld teljes felszínét, erdőt, várost) - sajnos a projekt megakadt

Z. Karvalics László elmondta, hogy álomprojektként tekinti egy ún. 2-es kategóriájú UNESCO intézet létrehozását Magyarországon a kulturális mikroörökség kutatásának, mentésének, digitalizálásának, közkinccsé tételének technikáiról, módjairól, társadalmisításáról.

5.2 Beszámoló az IGBC-tagság tapasztalatairól (Dr. Kovács József)

Dr. Kovács József beszámolójában elmondta, hogy Magyarország jelenlegi IGBC tagságának kezdete óta 3 ülésen vett részt (2018. szeptember, 2019. június, 2021. február). Az ülések részben közösek voltak az IBC (Nemzetközi Bioetikai Bizottság) és a COMEST (Tudományos Ismeretek és Technológia Etikai Bizottság) üléseivel. A beszámolóból a jelenlévők megismerhették a fenti testületek legfontosabb feladatait, melynek során kiemelte, hogy az IGBC (amelynek munkájában Magyarország delegáltjaként vesz részt) nem hoz döntést, hanem megvizsgálja az IBC ajánlásait. Ezt követően Kovács József ismertette a legutóbbi, 2021. februári zoom ülés napirendjén szereplő legfontosabb dokumentumokat (Progress Report on the UNESCO Bioethics and Ethics of Science Program (2019. augusztus - 2021. január közötti tevékenységről), Preliminary Draft Report of the IBC on Ethical Issues of Neurotechnology, Preliminary Draft Report of the IBC on the Principle of Protecting Future Generations, Ethical

Considerations from the Global Perspective (Statement of the IBC and COMEST on COVID-19), Draft Report of COMEST on Land-Use Ethics, Draft Report of COMEST on the Ethical Implications of the Internet of Things). Az ülés során visszatérő témaként tárgyalták a mesterséges intelligencia etikájáról szóló ajánlástervezetet, melynek során elhangzott, hogy a tagállamok részéről pozitív visszajelzések érkeztek és jelenleg is zajlanak az egyeztetések az ajánlás végső szövegével kapcsolatban. Az ülésen tárgyalt témák közé tartozott egy ún. bioetikai core curriculum, ami egy bioetikában javasolt magtananyag. Irán küldötte az ülésen felszólalt a COVID-vakcinák elosztásával kapcsolatos problémákról és javasolta, hogy az UNESCO foglalkozzon ennek az etikájával. Az ülésen tárgyalt neurotechnológiai dokumentum fontosságát jól mutatta, hogy a tagok szerint az UNESCO-nak ezt a témát ajánlás szintjére kellene emelni, mely a neurotechnológia és az emberi jogok viszonyáról szólna. Az IBC-COMEST COVID-19 járvánnyal kapcsolatos közös nyilatkozatát tárgyaló vita során elhangzott, hogy a vakcinákat közjavaknak kell tekinteni, a velük kapcsolatos ismereteket mindenkinek elérhetővé kell tenni, mindenki számára biztosítani kell a szabad hozzáférést és bizalmat kell ébreszteni a vakcinák iránt egyrészt tájékoztatással, másrészt pedig a transzparenciával. Volt továbbá egy külön előadás az oltások közgazdasági vonatkozásairól, melynek során elhangzott, hogy várhatóan még 2022-ben is zajlik majd az oltás, illetve az esetleges újraoltások, amihez jelenleg globális szinten nincs meg a szükséges forrás.

5.3. Beszámoló a Világörökségi bizottsági tagság tapasztalatairól (Dr. Bartha Kinga Erzsébet osztályvezető, Miniszterelnökség, Építészeti, Építésügyi és Örökségvédelmi Helyettes Államtitkárság, Világörökségi Osztály)

A Világörökség Egyezmény végrehajtásáért felelős legfontosabb döntéshozó testület a 21 részes államból álló Világörökség Bizottság. Tagjait hat évre választja a Részes Államok Közgyűlése, melynek 13 GA 9. számú határozata szorgalmazza ugyanakkor, hogy az államok önkéntesen csökkentsék mandátumukat négy évre, lehetőséget biztosítva ezáltal mások számára is a döntéshozatalban való részvételre. Magyarországot 2017 novemberében választották be a Bizottságba, így a tagságunk idén lejár.

A Bizottság főszabály szerint évente egyszer ülésezik (rendes ülés). Illetékességébe olyan kérdések tartoznak, mint a Világörökségi Alap felhasználása, pénzügyi támogatások nyújtása, új helyszínek felvétele a Világörökség Jegyzékbe, a Veszélyeztetett Világörökségi Helyszínek Listájára, illetve a Világörökség Jegyzékből való törlés. A Bizottság megvitatja továbbá a részes államok által benyújtott állapotmegőrzési jelentéseket, s nem megfelelő kezelés esetén felszólítja a részes államokat további intézkedések megtételére. Tanácsadó testületei a Nemzetközi Természetvédelmi Unió (IUCN), a Műemlékek és Történelmi Együttesek Nemzetközi Tanácsa (ICOMOS) és a Kulturális Javak Megóvása és Helyreállítása Tanulmányozásának Nemzetközi Központja

(ICCROM). A részes államok a Bizottságba saját képviselőjüként, a kulturális és/vagy természeti örökség területén jártas, képzett személyeket jelölnek.

A Bizottság munkáját a 7 tagú (elnök, rapportőr és 5 részes állam egy-egy képviselője) Bureau koordinálja, melynek tagjait a Bizottság minden évben a saját tagjai közül választja meg. Feladata a Bizottság munkájának adminisztratív támogatása, a bizottsági ülések napirendjének összeállítása. A 44. ülészsakra Magyarországot a Bureauban is beválasztották.

A tapasztalat azt mutatja, hogy a bizottsági ügyek tekintetében a szakmai jártasság mellett kiemelkedő szerepe van a diplomáciai kapcsolatoknak, a többi részes állammal, valamint az UNESCO Világörökség Központtal való rendszeres kapcsolattartásnak. A tagsággal járó feladataink ellátásában ennek megfelelően nagy segítségünkre van Magyarország OECD és UNESCO melletti Állandó Képviselője, Turóczy László nagykövet úr és csapata.

A beszámolóval érintett időszakban (2019-2021) mindösszesen egy rendes ülésre került sor, a Bakuban, 2019. június végén - július elején megrendezett 43. ülészsakra. A világvjárványra tekintettel a 2020-ra tervezett 44. ülést 2021. júliusára halasztották el, így Magyarország végül négy ülészsak helyett, csupán három ülészsak erejéig tölti be a bizottsági tagságot.

A bakui ülészsak legfontosabb döntései:

- 29 új helyszínt vettek fel a jegyzékbe: 24 kulturális, 4 természeti és 1 vegyes helyszínt, köztük: Babilon városát, Jaipur, Valdobbadienét és Frank Lloyd Wright 20. századi építészetét;
- 1 helyszínt vettek fel a Veszélyeztetett Világörökségi Helyszínek Listájára: Mexikó: A Kaliforniai Öböl védett szigetei és területei;
- 31 részes állam 52 helyszíne maradt a Veszélyeztetett Világörökségi Helyszínek Listáján, köztük Bécs történelmi belvárosa, Liverpool, Jeruzsálem, Hebron, Koszovó, Damaszkusz, a Szumátrai Trópusi Esőerdők; valamint
- 2 helyszínt vettek le a Veszélyeztetett Világörökségi Helyszínek Listájáról, a Születés Templomát és a chilei Humberstone és Santa Laura Salétrom Műveket.

Az elmúlt időszakban több rendkívüli ülést is tartott a Bizottság, ahol a járvánnyal kapcsolatos intézkedésként egyrészt felfüggesztette a Működési Irányelvek azon rendelkezését, amely szerint a Bizottság évente ülésezik, ezt követően pedig elrendelte a 44. ülést elhalasztását 2021-re. Rendkívüli ülést döntött a Világörökség Bizottság idején, 44. ülésének időpontjáról, amelyre változatlanul Kínában, 2021. július 16-31. között kerül sor, s amelyet a gyakorlatban online formában rendeznek meg. Izgatottan várjuk az eseményt, hiszen az UNESCO Világörökség Bizottság történelmében nem volt még online rendes ülést, a jelenlegi 194 részes állam részvételének biztosítása, márcsak az

eltérő időzónák és a delegációk számossága miatt is nyilvánvalóan rengeteg kihívást jelent majd. Mindemellett a szokásos napirenden kívül sor kerül egy etikai szabályzat tárgyalására is. Az osztályvezető jelezte, hogy az utóbbi kidolgozására felállított munkacsoport ülése Marokkó elnökletével éppen zajlik, annak munkájába a közgyűlést követően ő is becsatlakozik.

A Bizottság a legutóbbi rendkívüli ülésén döntött a Világörökség Egyezmény 50. évfordulója jubileumi ülésének helyszínéről, amelyre a döntés értelmében 2022. nyarán Kazanyban, Oroszországban kerül sor.

A beszámolót követően - egyéb teendőire tekintettel - Besszer Szilvia, a Cziffra Fesztivál igazgatója tartotta meg a 6. napirendi ponthoz tartozó beszámolóját Cziffra György (1921-1994) zongoraművész születésének 100. évfordulójáról. A beszámolóról bővebben ld. 6. napirendi pont.

6. Az UNESCO-val közösen ünnepelt évfordulók 2021-ben (Cziffra György (1921-1994) zongoraművész születésének 100. évfordulója; Szenes Hanna (1921-1944) költőné, a zsidó ellenállás hőse születésének 100. évfordulója)

6.1. Cziffra György (1921-1994) zongoraművész születésének 100. évfordulója (Besszer Szilvia)

Besszer Szilvia, a Cziffra György Emlékév igazgatója beszámolójában kiemelte annak fontosságát, hogy Cziffra György munkásságára Magyarország az UNESCO-val közösen emlékezhet. A programsorozat lebonyolítása egy egyedülálló szakmai összefogás keretein belül zajlik több, mint 30 partner bevonásával 15 ország 36 városában szervezett eseményekkel. A kormányzati emlékév fővédnöke Dr. Áder János köztársasági elnök, védnöke Gulyás Gergely, Miniszterelnökséget vezető miniszter és Vigh Andrea, a Zeneakadémia rektora. A programsorozat nemzetközi védnöke Gerard Bekerman, a Saint-Frambourg Kápolna Cziffra Alapítvány elnöke. Az emlékév a programok kényszerű átstrukturálása miatt átnyúlik a 2022. évre. 2021. november 5-én, Cziffra György 100. születésnapján rendezik meg az évfordulós időszak legfontosabb eseményét, amely egy háromnapos programsorozat lesz a Művészetek Palotájában. Az évfordulós megemlékezések célja Cziffra György zenei szellemiségének bemutatása. A fiatalokat támogató programokra is nagy hangsúly helyeződik az év során, például lesz egy ingyenes mesterkurzus, amelyre kizárólag szakmai alapon lehet majd bekerülni és ingyenessége révén a tanulni vágyással szemben nem jelent majd akadályt a megfelelő pénzügyi háttér hiánya. Mindemellett számos olyan koncert lesz, ahol fiatal tehetségek kapnak majd bemutatkozási lehetőséget a nagyközönség előtt, a legkisebbek pedig hangszerbeavató koncerteken vehetnek részt. Ezen kívül 32 éves korig elérhető a fiatalok számára a 2017-

ben megalapított Tehetség Díj is (a szintén 2017-ben létrehozott Életműdíjjal egyszerre adják át június 9-én).

6.2. Szenes Hanna (1921-1944) költőnő, a zsidó ellenállás hőse születésének 100. évfordulója (Kirschner Péter)

Kirschner Péter, a Magyar Zsidó Kulturális Egyesület elnöke beszámolójában elmondta, hogy sajnos nem valósult meg az az elképzelés, hogy a centenárium egyben kormányzati emlékévként is legyen. Az évfordulós programsorozat összeállításában nagyon sok zsidó szervezet, kulturális szervezet és intézmény vett részt. Szenes Hanna élete és személyisége kapcsán három dolog kapcsolódik össze: a zsidó ellenállás hőse, ugyanakkor világháborús mártírhalált halt brit katona, aki ebben a sorsban benne hordozza a magyar zsidóság tragédiáját is. Egy olyan fiatal értelmiségi volt, aki irodalmi pályára készült, életműve azonban csonka, töredékes maradt. Az irodalmi munkásság és a cionista mozgalomban való részvétel a két leghangsúlyosabb eleme az évfordulós programsorozat tematikájának. A programok elsősorban a diákságot, a fiatalokat célozzák meg, akik számára Szenes Hanna példaképként szolgálhat (vetélkedők, pályázatok, irodalmi zenei programok, kiadványok érettségizők számára stb.). Az UNESCO révén nemzetközi szinten is lehetővé válik Szenes Hanna példájának bemutatása. Kirschner Péter a nemzetközi programok közül kiemelte azt a javaslatot, mely szerint az Európai Zsidó Kultúra Napjának megünnepléséhez csatlakozó valamennyi európai városban legyen Szenes Hannához kapcsolódó programelem. Megemlítette továbbá a tervek szerint Budapesten megrendezendő Költők Világkongresszusát is, melynek témája lehetne az évforduló. Mindemellett született egy javaslat Szenes Hanna munkásságának megjelenítésére a Matera (2019-ben Európa Kulturális Fővárosa volt) nevű olasz város minden évben megszervezett író- és költőnők találkozásánál is. A szélesebb körben ismert Anne Frank munkásságára ráfűzve még szélesebb körben ismertté válhat Szenes Hanna, melynek érdekében már megtörtént a kapcsolatfelvétel az amszterdami Anne Frank Házzal. Beszámolója végén Kirschner Péter elmondta, hogy jelenleg zajlik egy nagyon fontos egyeztetés arról, hogy magyar kormányzati források segítségével a Magyar Zsidó Örökség Közalapítványon keresztül milyen programok támogatására lesz lehetőség.

7. Egyebek

Az Elnök ismételten felhívta a figyelmet a főtitkári tájékoztatóban is elhangzott tihanyi vallásközi konferenciák sorozatára, melyre 2019-ben immáron ötödik alkalommal került sor. Sajnos sem 2020-ban, sem 2021-nem folytatódik a megkezdett párbeszéd, azonban az UMNB elkötelezett aziránt, hogy 2022-ben ismét megszervezhessük kormányzati partnereinkkel az eseményt, melynek tematikája a pandémia tanulságairól is szólhat majd.

Az Elnök a találkozó végén bejelentette, hogy a közgyűlést követően megkezdí az egyeztetést azokkal az emberekkel, akiknek aktív munkájára számít a várhatóan 2022-től hatályba lépő új bizottsági struktúrában.

8. Zárszó

A zárszóban az Elnök ismételten köszönetet mondott a szakbizottságok titkárainak, majd végezetül pedig az UMNB Titkárságon dolgozó kollégáknak és a Főtitkárnak az elmúlt években végzett munkáért, egyúttal jelezte, hogy az év hátralévő részében továbbra is számít a jelenlegi bizottsági tagok aktív együttműködésére.